

kiható fejlesztés nagy mértékben annak köszönhető, hogy az ionoszféra lassan már a napfoltmaximumok idejében se bírja kiszolgálni a rádióforgalmat.

A Nap sugárzása tehát az ionoszférán keresztül is beleszól a geofizikai jelenségek egész sorába, sőt mindennapi életünk menetébe is.

HOZZÁSZÓLÁS

A FELSŐ IONOSZFÉRÁT TÁRGYALÓ ELŐADÁSHOZ

SAIKÓ JÁNOS

A felső ionoszférában kutatható pl. a pozitív ionoszféra viharok oka. Valószínű, hogy ezeket a viharokat, (amelyek olyan formában jelentkeznek, hogy az átlaghoz képest emelkedik a töltéshordozók száma), vagy a VAN ALLEN övből kihulló részecskék okozzák, vagy pedig a földmágnesség torzított alakú erővonalai által keltett elektromos áramok hozzák létre, amelyek függetlenül mozognak az esetleges hőokozta légmozgásoktól (driftek).

A felső ionoszféra éjszakai fennmaradása valószínűleg arra vezethető vissza, hogy éjszaka a lehűlés miatt a magas légkörben zsugorodás történik (a hőmérsékletkülönbség 1000 fok felett is lehet!), és ezért sűrűsödik a töltött részecskék száma egy adott magasságban (280—300 km). Számítják még az egyes rekombináció okozta „felezési idejét” is, amely függ az illető rétegben lehetséges szabad úthossztól is. Tekintettel arra, hogy 300 km felett a szabad úthosszat már legalább hektométeres távolságokkal jelzik, a felső ionoszféra felezési időtartama több egy éjszaka hosszánál. Lehetséges azonban itt is a VAN ALLEN öv hatása.

Az foF2 nyári napi menetének lapos voltát és az egyenlítő feletti esti 20 óra körüli maximumát sem lehet egyszerűen úgy megmagyarázni, hogy a felső légkörnek az ionizáció okozta hőemelkedés miatt bekövetkező tágulása az oka.

A „Kozmosz 261” segítségével lehetőség nyílik összehasonlítani a földi ionszondával nyert, és az ionoszférában közvetlenül végzett mérések eredményeit.

